

SPLENSKI TABORIŠČNIK

Štev. 65.

Št. Vid ob Glini

Nedelja 16. sept. 1945.

Še eno pismo z doma o nučeništvu naših fantov in mož

Lasje Van bodo vstajali, če Van povemo, kako na grd način so uničili življenje toliko idealnih in zlatih fantov in mož. V Kočevskem rogu jih počiva z ustaši in Nemci do 30.000. Naših fantov je med njimi od 6.000 do 8.000. Nekaterim se je posrečilo, da so ušli. Teže ali laže ranjeni so prišli v taborišče v Trevisu. Ti bodo žive priče partizanskih grozodej. Brezane po dva in dva, oropane obleke in čevljev so žive metali v prepad. Spet drugič so jih polivali z bencinom in zažigali; včasih so jih površno postrelili, nato pa kamenje nad prepadi podminirali, da jih je zasulo. Za nekatere se pominensko ve, ki si bili med njimi; za druge pa samo slutino in ugibljenje, ker se po amestiji niso vrnili.

Po ječah so fantje prestali toliko gorja, da so mnogi, ki so bili že v Dachau ali v italijanskih taboriščih, rekli, da so bila ta taborišča za je letovišča. Hrana je bila tako neznatna in slaba, da bi celo prašiči poginili ob njej. Kruha niso dobili ves čas zapora. Iz zaporov so prišli okostnjaki. Mnogi so zatem kmalu umrli. Nekateri so pa ponovno aretirali.

Na Dolenjsko se je vrnil konaj en odstotek domobrancev. Rovte so imele 180 mož in fantov, vrnila sta se - dva. Vrnil se ni nihče ne v Vašo vas v Francetovo vas, dasiravno so skoro vsi prišli od Vas - s Koroškega.

V Št. Vidu so 18 dni ležali na prostem v pekoči vročini, kakor tudi ob najhujših nalivih. Pobrli so jim vse, tako da so nekateri iz Škofje Loke prišli v Št. Vid bosi in samo v spodnjih kratkih hlačah. Mnogo puškinih topit so razbili na njihovih hrbtih. Marsikateremu so zlonili hrbtenico in tebra, da je v najhujših bolečinah izdihnil. Kako so jih sranotili? Morali so drug drugega pretepati in zraven kričati: "Škof Rožman, Rupnik, pomagajta!" To je bila res Kalvarija naših nučenikov.

Kar se jih je vrnilo, so samo mladoletni pod 20 let stari. Če pa je prišel kak starejši iz njihovih krampljev, so ga čez nekaj časa ponovno aretirali in, vsi tako mislimo, poslali na drugi svet. V Novem mestu je ta teror še prav posebno hud. Žive mečeje v Koko in smrtne obsodbe so na dnevnem redu.

Naročajo, da se ne vračate, dokler ne bo res mirno in urejeno. To povejte tudi drugim. Naj gredo nagari v Ameriko. - Ne verjenite nobeni propagandi! Teror je tukaj železen in neizprosni. Tam pa se sovražnik poslužuje laskavih laži, da bi Vas ponovno prevaril in še z Vami isto storil, kar je že s tisoči.

Še to onenim, da so v Hrastniku skupino 1.500 domobrancev napodili rogov, ki so ga nato minirali. Fantje so umirali vdano z vzklikom "Živel, Kristus Kralj!" na ustih. Tako ganljivo in presunljivo je bilo to, da so celo nekateri krvniki spregledali in odložili orožje, češ, to so pa res poštene ljudi in jih ne bomo streljali.

Duhovnik I. I. je v Št. Vidu veliko trpel. Prišel je tako zmučen, da ni mogel hoditi ni nogel. Okostnjak in cel mrlič. Strupi je podlegel na podobnih dobrot teh ječ. Duhovnik I. I. je toliko trpel, da je ob pripovedovanju in in oče bridko jokal. Samo en primer trpinčenja. Privezali so ga za spolovilo in ga obesili ter ga pustili tako viseti nekaj ur. Njegov trpljenje in bridkost si lahko mislite.

V ječah so nahajajo celo otroci po 14 let stari. Nikomur, ki je storil kaj dobrega domobrancen, ne prizaneso.

V Teharjih sta bila nenda zadnja dva transporta. Tu so ležali zunaj barak na kamenju cele tri tedne, popolnoma nezavarovani pred dežjem in soncem, tako da jih je mnogo pomrlo. Tudi tu so jih sranotili na najbolj grd način.

V prihod. številki nadaljevanje.

Politične vesti

Bolgarija. Voditelji bolgarske opozicije so glede na zadnje vladne amandnane k volilnemu zakonu izjavili, da jih spremenbe ne zadovoljujejo. Dimitrij Petkov, eden izmed opozicional voditeljev je izjavil, da bo opozicija volitve bojkotirala, ako vlada ne spremeni vodstev notranjega in pravosodnega ministrstva /ki ju upravljata komunisti/. Nadalje je izjavil, da od vlade doslej še ni dobil niti dovoljenja za obnovitev svoje stranke niti za izdajanje strankinega glasila. Na podobne težave je naletel tudi drugi voditelj bolgar. opozicije /vodja socialistič. stranke/ Čežmedžijev. Druga dva voditelja bolgar. opozicije dr. Nikola Mušanov in Atanas Burcv pa se volitev sploh ne bosta mogla udeležiti, ker sta bila obsojena na izgubo častnih državljan. pravic.

S prihodnjim šol. letom bo v zadnjih dveh razredih bolgar. sred. šol /6. in 7. razred/ uveden obvezen pouk srbshrvaščine.

Začasna vlada narodne enotnosti na Poljskem je odpovedala konkordat z Vatikanom.

Kitajski ministrski predsednik dr. Soong se je razgovarjal z ameriškim predsednikom Trumanom. - Pred svojim povratkom na Kitajsko bo dr. Soong obiskal še London in Pariz.

Španska policija je aretirala 70 oseb zaradi podtalnega gibanja; med njimi nekaj izrazitih komunističnih predstavnikov.

V južnoameriški državi Čile so imeli te dni hud potres, ki je napravil veliko škodo. Zveze s prestolico so prekinjene.

V Moskvo je prišel prvi finski veleposlanik od kar se je začela vojska

"DANA", pod tem imenom je začela včeraj delovati v ameriški zasedbeni zoni v Nemčiji nemška poročevalska agencija, ki stoji pod ameriškim nadzorom.

Začasna dr. Rennerjeva vlada v Avstriji namerava skleniti s Sovjetsko zvezo sporazum, po katerem bo Avstrija odstopila Sovjetski zvezi polovico nafte iz petrolejskih vrelcev v Zistersdorfu /severno od Dunaja/. Ti vrelci dajo letno okrog 1 milijona ton nafte. To je izkvalo v angl. časopisih ostre komentiranje. Delavski list "Daily Herald" ugotavlja, da Avstrija doslej še ni nikoli izvažala nafte. Če sedaj sklene takšen sporazum s Sz, bo morala odpadli nafte za svoje potrebe uvoziti iz zapadnih dežel. Angleški krogi so odločnega mišljenja, da spada takšna stvar v pristojnost Zavezniškega nadzornega sveta za Avstrijo. Kar se je pa že sedaj v tem pogledu storilo, pa je bilo storjeno brez predhodnega sporazuma z Anglijo in USA. Podobno kritično vprašanje je tudi vprašanje prehrane Avstrije. Sovjeti so nanreč odpeljali kot vojni plen iz Avstrije odn. njeni dežel ogromno živine in dr. prehranjeval. potrebščin. Anglija in USA sta mišljenja, da je treba vzeti to vprašanje v skupen pretres in ga rešiti za dolgoročno dobo.

Vse štiri zavezniške sile so si edine v tem, da bi bilo potrebno, da bi dobila Avstrija čimprej skupno osrednjo vlado. Sedanja vlada dr. Karla Rennerja je sestavljena iz političnih osebnosti mesta Dunaja. Prizna je samo s sovjetske strani. Sovjetska zveza jo je pripravljena kot osrednjo skupno avstrijsko vlado priznati v njeni sedanji sestavi. Anglija in Amerika sta pa drugačnega mnenja. Pripravljene sta jo priznati samo pod pogojem, da se takoj razširi, t. j. da se spožolni s predstavniki vseh avstrij. dežel kakor tudi da morajo biti vse avstrij. protifašistične demokrat. stranke v njej sorazmerno po svoji politični moči zastopane, kar nanreč sedaj ni.

Leon Blum, biv. franc. ministrski predsednik in voditelj franc. socialistov se je izrazil za ustanovitev zapadnega demokratičnega bloka odn. v prid čim tesnejšega sodelovanja med Francijo in Anglijo.

Franc. ministrski svet je spremenil vol. zakon tako, da je dodelil okrožjen s sorazmerno večjim številom prebivalstva nadaljnjih 16 poslanskih mest. Donoče novice. Včeraj v soboto je bila obletnica osolniških žrtev. V ponedeljek 17. okt. ob pol osni uri bo v cerkvi Naše ljube Gospe slovesna obletna zadušnica za pok. Jožeton Resmanon, ki je padel na Osolniku. Rojaki, sponinjavajo se ta dan v politvi teh in dr. sloven. žrtev. Za Glino je bila najdena vratna veržica s križcem in svetinjico.